

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๑๑/๒๕๖๔

วันที่ ๗ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { นายกิตติศักดิ์ ปรกติ ผู้ร้อง
สำนักงานอัยการสูงสุด ที่ ๑
กรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายกิตติศักดิ์ ปรกติ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่าพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ ๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลอาญาในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๕๘๓/๒๕๖๓ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๔ และมาตรา ๓๖๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๑๕๒ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๔ เนื่องจากผู้ร้องเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ชุมนุมของประชาชนระหว่างวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เพื่อแสดงเจตนารมณ์

คัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พ.ศ. และไม่ไว้วางใจรัฐบาลในขณะนั้นในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยแล้วในคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖๓/๒๕๕๖ คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๑/๒๕๕๗ และคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๕๗ ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการชุมนุมที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย แต่ให้ดำเนินการตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปเฉพาะกรณีการกระทำผิดกฎหมายโดยการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น อีกทั้งในคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๖๓ วินิจฉัยทำนองเดียวกันโดยรับรองว่าคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลผูกพันคู่กรณีและผู้เข้าร่วมชุมนุมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละเหตุการณ์ของการชุมนุม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ สำนักงานอัยการสูงสุด (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ไม่อาจฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลอาญาได้ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ นอกจากนี้ ในชั้นการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) และการสั่งฟ้องของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ร้องยื่นหนังสือขอความเป็นธรรมขอให้มีการสอบสวนพยานเพิ่มเติมหลายครั้ง แต่มิได้ดำเนินการตามที่ร้องขอและไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่องเนื่องจากคำร้องเป็นประเด็นเดียวกับข้อเท็จจริงในคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๖๓ จึงไม่รับไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ (๘)

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การสั่งฟ้องของพนักงานอัยการและการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ เนื่องจากละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๖๓ กฎหมาย และหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง

๒. การสั่งฟ้องของพนักงานอัยการและการใช้อำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นการละเลยต่อสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการรับฟังในการร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยเร็วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ (๒) เป็นการใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาโดยขัดต่อหลักการฟังความสองฝ่าย

และหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุความคิดเห็นทางการเมือง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสาม

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง เห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายคดีพิเศษ ๔ ให้ถ้อยคำหรือคำชี้แจงเป็นหนังสือตามประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ ๔ สำนักงานอัยการสูงสุด ชี้แจงสรุปได้ว่า พนักงานอัยการพิจารณาคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖๓/๒๕๕๖ คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๑/๒๕๕๗ และคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๕๗ ซึ่งวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ชุมนุมว่าเป็นการชุมนุมที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายแล้ว เห็นว่า การยื่นคำร้องตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นการยื่นคำร้องเฉพาะเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเท่านั้น ซึ่งในคดีนี้พนักงานสอบสวน กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวบรวมพยานหลักฐานในภาพรวมทั้งหมดที่มีเหตุการณ์ยาวนานกว่า เหตุการณ์ที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามคำสั่งดังกล่าว และคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญทุกคำสั่ง เป็นไปในทำนองเดียวกันว่าหากการกระทำของผู้ถูกร้องรายใดเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น เป็นเรื่องที่ได้รับผิดชอบในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย สำหรับคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๖๓ ที่วินิจฉัยว่าคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมดังกล่าวมีผลผูกพันคู่กรณี ผู้เข้าร่วมชุมนุมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละเหตุการณ์ของการชุมนุม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ ซึ่งไม่ได้วินิจฉัยถึงการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ และยังวินิจฉัยไว้ชัดเจนว่า หากการกระทำของผู้ชุมนุมเป็นความผิดทางอาญาใดให้ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบกับคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าววินิจฉัยเฉพาะการกระทำที่ไม่เข้าลักษณะล้มล้างการปกครอง หรือให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ไม่ได้วินิจฉัยว่าการกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมไม่เป็นความผิดทางอาญาที่จะทำให้สามารถกลับความเห็นหรือคำสั่งเดิมที่จะสามารถสั่งไม่ฟ้องได้ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๐๖ จึงต้องฟ้องคดี

- ๔ -

ตามคำสั่งของคณะทำงานเดิม การมีคำสั่งฟ้องผู้ร้องเป็นการกระทำตามพยานหลักฐานขององค์ประกอบความผิด ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่า คำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ อันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมิใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๔) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ ๔ เป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการใช้อำนาจสอบสวน

- ๕ -

ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและการสั่งฟ้องผู้ร้องของพนักงานอัยการต่อศาลอาญาในฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๔ และมาตรา ๓๖๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๑๕๒ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่าคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอาญา จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๔) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

- ๖ -

(คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๖๔)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

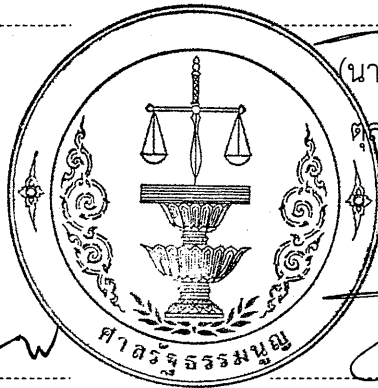
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ